

Solà de Sant Esteve

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Al sector sud-est del terme municipal
Emplaçament	Ctra. 141C, al km. 20,5 sortir a urbanitz. Urbisol fins la Ruca i camí N-E 400 m, trencall E 1,5 km
Alçada:	463
Coordenades:	
Latitud:	41.81608
Longitud:	2.03913
UTM Est (X):	420194
UTM Nord (Y):	4629802

Classificació

Número de fitxa	08258-144
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Segle	X-XIX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	En ruïnes
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Pública
Titular:	08258A006000120000AP
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dv., 07/02/2020 - 01:00

Descripció

Masia de grans dimensions i actualment en ruïnes, d'origen medieval, que està emplaçada en un terreny amb desnivell i terrassat vora la riera de Malrubí. Uns metres més avall, a l'altre costat del camí, hi ha el Molí del Solà. Era una de les masies més importants del terme, però va quedar abandonada i avui tan sols se'n conserven murs mig esfondrats, els quals marquen un perímetre construït molt ampli. Destaca un mur molt sòlid i de gran qualitat que s'aixeca a la part posterior, fet amb carreus ben escairats. A la part defora té adossada una tina i, a la part inferior d'aquest mur, hi devia haver el celler, que estava reforçat amb arcs diafragmàtics. La resta de murs de la casa es conserven més parcialment i fins a una alçada desigual. A llevant hi ha una cambra coberta amb volta de pedra, tal vegada un femer. Al sector nord, darrera la casa, es conserven restes de coberts.

Observacions:

Inclusa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 10 (Pla Especial Urbanístic 2011)

Història

Aquest mas és d'origen medieval. Segons un document de 1213, aquest any estava en possessió de la senyora del castell d'Oló, Elisenda d'Oló, i juntament amb el seu fill Pere i la muller d'aquest, Geralda, va vendre al sacerdot Constantí de l'Estany el mas Solà inferior, en el qual hi vivia Pere Batlle, per 300 sous. A més del mas també va vendre una llarga llista de drets que tenia sobre el terme: censos, jornals, dret de molinya o de moldre, ferreria, redempcions de persones, etc (PLADEVALL, 1991: 56). Una mica més endavant, el 1390, el mas era del mateix rei, Joan I. El 15 d'octubre aquest va vendre per 330 sous a l'abat de l'Estany tot el domini directe i qualsevol altre dret que tingués sobre el mas Solà, del terme del castell d'Oló (PLADEVALL, 1976: 789). Totes aquestes dades ens indiquen que era un mas important, i a més disposava d'un molí fariner. Els vestigis gòtics d'aquest molí ens informen que ja existia en aquesta època. També es dedueix que hi havia un mas Solà inferior i un de superior. Com a hipòtesi podem considerar que l'inferior podria ser el molí, que es troba just a sota de la casa principal. Precisament, el valor afegit d'aquest mas, que com hem vist pertanyia a les més altes instàncies, es devia al fet que tenia el seu molí i que devia generar unes bones rendes.

Cal dir que, degut al fet que quedava força allunyat i incomunicat de la resta del terme i de la parròquia, durant una època les terres al voltant d'aquest mas eren un territori que formava una quadra amb autonomia civil, i per aquest motiu apareix de forma diferenciada en alguns documents. Probablement per això el mas no consta en el fogatge de 1515, però sí en el de 1553, on hi apareix Valentí Solà, pertanyent a la parròquia de Sant Joan d'Oló.

En els segles següents gairebé no en coneixem informació, però ben segur que va continuar sent un dels masos més importants. Formava part de la parròquia de Sant Joan d'Oló, però com que quedava molt allunyat el 1682 es va erigir una capella dedicada a Sant Esteve i situada a uns 300 metres de la casa. Més endavant el mas sol ser conegut amb la denominació de Solà de Sant Esteve. La capella devia tenir un retaule barroc del qual, segons es diu, n'hauria quedat una escultura exempta de Sant Esteve mostrant les pedres de la seva lapidació. Actualment aquesta imatge es conserva a l'església parroquial de Sant Joan d'Oló. De totes maneres, els propietaris del Solà tenien bancs propis a l'església parroquial; concretament dos, un d'ells datat el 1894. Es diu que sovint eren els últims d'arribar a missa, per la dificultat del desplaçament, però tot i això sempre els esperaven, fet que indica que eren un dels masos importants de la parròquia.

Segons fonts orals, entorn del segle XIX un pastor del Solà de Sant Esteve que havia acumulat estalvis va fer una deixa testamentària perquè cada any, per la festa major de la parròquia de Sant Joan d'Oló, es fes el repartiment d'un panet en sortir de missa. Aquest costum es va mantenir fins els volts de 1950. En plena Guerra Civil, el 1936 l'Ajuntament acordà la confiscació d'aquest i altres masos del terme.

La masia va ser habitada almenys fins a la dècada de 1960. Segons el cadastre, el 1965 encara s'hi van fer obres. Després va restar abandonada. Pel que fa al molí, encara funcionava fins els volts de la dècada de 1940. Més endavant, la família dels moliners es va traslladar al Molí del Perer ja que, pel fet d'estar situat aigües amunt de la riera de Malrubí, tenia més cabal. Fa uns anys a la casa del molí s'hi va construir un cos adossat amb la intenció de crear-hi una casa de colònies, però finalment el projecte es va traslladar a la Ruca, dins de la urbanització pròxima de l'Urbisol

Bibliografia

GÜELL SABATA, Àngela (1988). "Santa Maria d'Oló", Història del Bages, Manresa, Parcir Edicions Selectes, p. 459, 472..

PLADEVALL, Antoni; CATALÀ, Pere; A.P (1976). "Castell d'Oló i notícies del castell d'Aguiló"; Els Castells catalans, vol. V, Rafel Dalmau Editors, Barcelona, p. 789.

PLADEVALL, Antoni; FERRER, Llorenç i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 56, 71, 72, 111.

SOLÀ BACH, Sebastià (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Municipi de Santa Maria d'Oló, fitxa núm. 10.

